

Valerie Wolf Gang, transdisciplinarna umetniška raziskovalka: Osvoboditi se omejitev svojih misli

dnevnik.si/1042945339/kultura/vizualna-umetnost/valerie-wolf-gang-transdisciplinarna-umetniška-raziskovalka-osvoboditi-se-omejitev-svojih-misli

»Kaj se bo zgodilo, ko bo postal virtualni prostor v naših življenjih tako pomemben, da se bomo začeli spraševati o njegovi regulaciji? Kdo bo 'lastnik' tega prostora?« se sprašuje Valerie Wolf Gang. (Foto: Bojan Velikonja)

»Kaj se bo zgodilo, ko bo postal virtualni prostor v naših življenjih tako pomemben, da se bomo začeli spraševati o njegovi regulaciji? Kdo bo 'lastnik' tega prostora?« se sprašuje Valerie Wolf Gang. (Foto: Bojan Velikonja)

Od kod jemljete kot transdisciplinarna umetniška raziskovalka ideje za tako različne pristope?

Sem zelo radovedna oseba, trenutno me denimo zaradi projekta *Hominid: Psihofizična entiteta* zelo zanima regeneracija človeškega telesa po športni aktivnosti. Vsa nova tehnološka orodja mi odpirajo možnosti za eksperimentalne metode ustvarjanja. Kot otrok sem si denimo predstavljala, da je v radiu striček, ki poje, in ko sem ga hotela najti, sem prišla samo do žičk. Bila sem razočarana, hkrati pa so me te žičke navdihnile za nadaljnje raziskovanje.

Nočem, da je kamera moje edino orodje. Če pa jo uporabljam, me zanima, kako snemati, ne da bi zajela sliko. Kako naj pridem do sensorja v njej? Kako naj raziščem mikročipe? Najprej jo torej moram odpreti in razumeti, kakšne rešitve mi lahko tehnično ponudi, nato pa raziskati, kako skozi to odpreti različna vsebinska vprašanja.

Kot vaš nedavni projekt Ljubezenski stroj, ki se približuje temu, kako s pomočjo tehnologije najti fizični odziv na občutek ljubezni?

Ta projekt je postal letos še bolj aktualen, čeprav je nastajal pred dvema letoma. V prejšnjo instalacijo *Oprosti, danes mi ne bo uspelo* sem enega nasproti drugemu obesila dva televizorja, na katerih sta bili roki, ki sta se poskušali dotakniti druga druge. Ideja je bila povezana s tem, da zaradi dela veliko potujem in poskušam ves čas vzdrževati stike z družino in prijatelji. S korono pa smo odnose prek tehnoloških vmesnikov začeli doživljati vsi.

Z Žigo Pavlovičem, ki mi včasih pomaga pri tehnični realizaciji, sva že pred pojavom tako imenovane socialne distance začela razvijati očala, ki uporabljajo tehnologijo obogatene resničnosti (augmented reality, op.a.). Zanimalo naju je, kako doživeti tridimenzionalno virtualno osebo – konkretnega prijatelja, partnerja –, zato sva začela dodajati razne senzorje, da bi lahko poustvarila digitalni dotik. S testi pa raziskujeva, koliko so naši možgani dojemljivi za tako tehnologijo, koliko verjamejo virtualni realnosti... Starejše generacije še posebej zdaj pogrešajo fizično bližino, vprašanje pa je, kaj bo z mlajšimi. Dotik bomo zagotovo potrebovali – o problemu duševnega zdravja v času korone se premalo pogovarjamo –, a je morda čas, da ga premestimo tudi v novo tehnologijo. Ne da ga nadomestimo, ampak da poskušamo najti primerljivo rešitev, ki bi pomagala pri sodobnem načinu življenja. In pri tem moramo najprej preiti iz mišljenja ploščatega ekrana v neke tridimenzionalne prostore, morda hologramske projekcije...

Kakšno je razmerje med virtualnim in konkretnim prostorom?

Že iz delovnega naslova moje doktorske naloge *Apropriacija prostora in identitete v času t.i. transhumanizma* je razvidno, da me najprej zanima javni prostor, v katerega se že umeščajo virtualna umetniška dela – vsak od nas gre lahko z mobitelom po številnih prestolnicah in odkrije virtualne spomenike, ki jih lahko tja postavi skoraj kdorkoli. Trenutno je to super, a dolgoročno bodo mesta polna virtualnih umetniških del. Kaj se bo zgodilo, ko bo postal virtualni prostor v naših življenjih tako pomemben, da se bomo začeli spraševati o njegovi regulaciji? Kdo bo »lastnik« tega prostora?

Drugi vidik pa so moje raziskave o vplivu družbenih omrežij. Pogosto si dajo mladi na telefone filtre in med spolnim odnosom gledajo partnerja skozi telefon, a zamenjajo obraz. Konkretno so torej v spolnem odnosu s svojim partnerjem, a ta ima lahko na primer obraz Kanyeja Westa. Če je moji generaciji to nenavadno, se med mlajšimi po svetu ta praksa že precej normalizira. Kaj torej to pomeni za naše dožemanje drugih?

Korenite spremembe?

Letos so na trg prišle leče, s katerimi lahko virtualno zamenjamo obraze ljudi. Če se bom torej nekega dne naveličala obrazov neznancev, jih lahko spremenim v Miki Miške in živim v takem svetu. To se bo v prihodnosti zgodilo, vprašanje pa je, kaj sploh je identiteta. Je to le neka vizualna podoba?

Pred dvema letoma sem imela 125 kilogramov, bila sem torej dvakrat težja kot zdaj, nato sem shujšala. Spomnim se trenutka, ko sem pred nekaj meseci ob pogledu v ogledalo ugotovila, da se fizično sploh ne poznam več, in se za trenutek resno ustrašila. Tovrstna občutja raziskujejo tudi študije o obogateni resničnosti.

O čem govori vaš projekt Tišina Balkana, ki je pravkar na ogled v dunajskem Weltmuseumu?

Različne skupine ljudi v Sloveniji imajo zelo subjektivne verzije iste zgodbe o jugoslovanski preteklosti. A kaj različne narode in vere s tega prostora vseeno povezuje? Nekega dne vsi gotovo umremo, zato sem na poti po Balkanu dokumentirala zvoke na pokopališčih. Instalacija, ki temelji na zvoku in še nekaterih drugih raziskovalnih metodologijah, saj lahko v paralelnem virtualnem prostoru obiskovalci raziskujejo še

druge dokumentaristične in poetične elemente, se sicer res imenuje *Tišina Balkana*, a je pravzaprav zelo glasen »čebelnjak«. Ko po galeriji potuješ od zvočnika do zvočnika – od pokopališča do pokopališča –, je očitno, da na Balkanu zagotovo še vedno ni tišine ne miru. Instalacija je začela nastajati leta 2015, torej v času zadnjih velikih migracij, in tudi tega dogajanja ne smemo utišati, ampak se moramo o tem pogovarjati, spraševati, težave izpostavljati... Moja generacija se o zgodovini Balkana v šoli skoraj ni učila.

Med drugim predavate na Univerzi v Novi Gorici. Kam se ozirajo mladi umetniki danes?

Predavam predmet *eksperimentalna forma*, tako da največ delam s študenti filma, animacije, novih medijev, sodobnih umetniških praks in fotografije. S prvimi generacijami smo se posvetili predvsem razvoju klasičnega filma in avantgardnih elementov, zdaj pa se vse bolj navdihujejo v novih tehnologijah; izjemno močan je tudi vpliv socialnih omrežij. Konkretno to pomeni, da tudi študentje producirajo dela, ki temeljijo na 15-sekundnem fokusu.

Tudi na delavnicah skušam mlajšim posredovati osnovno znanje, in sicer od ideje do premiere. Imajo ogromno odličnih idej, a ko jih vprašam, kaj jih ovira pri realizaciji, praviloma niti ne znajo odgovoriti. Ne vem, ali gre za lenobo ali pomanjkanje samozavesti, ampak očitno potrebujejo nekoga, da jih malo »brcne v rit«. Ne razumem se, zakaj se bojijo eksperimentiranja s tehnologijami in tako redko pomislijo, da bi lahko z virtualnimi očali počeli še kaj mnogo bolj kreativnega, kot zgolj igrali igrice. Dopovedati jih hočem, da je vse mogoče, ko se osvobodimo omejitev svojih misli.